

Sygn. akt IV U 1534/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Płaczek

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania T. N.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...)w T.

z dnia 6 października 2014 roku nr (...) -1/20

oraz od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) w T.

z dnia 6 października 2014 roku nr (...)

w sprawie T. N.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowej w T.

o wysokość świadczenia i zwrot nienależnie pobranego świadczenia

1. zmienia zaskarżoną decyzję o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia z dnia 6 października 2014 roku nr (...) w ten sposób, że ustala, iż T. N. nie ma obowiązku zwrotu kwoty wskazanej w decyzji za okres od 1 lipca 2013 roku do 31 sierpnia 2014 roku;

2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 6 października 2014 roku nr (...) w ten sposób, że wskazana w decyzji kwota 468,00 zł nie podlega potrąceniu z renty rolniczej;

3. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) w T. na rzecz T. N. kwotę 137 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1534/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 7 maja 2015 r.

Decyzją z dnia 06.10.2014 r., nr (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, na podstawie art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 20.12.1990 r.

o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.) oraz art. 138 ust. 1 i art. 139 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), naliczył T. N. za okres od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r. nadpłatę części uzupełniającej renty rolniczej z powodu wyłączenia

wstecz jego małżonki z ubezpieczenia społecznego rolników, podnosząc, że ta część świadczenia nie przysługuje mu od dnia 01.07.2013 r. Zobowiązał też ubezpieczonego do zwrotu kwoty 10.192,82 zł, jaką pobrał w okresie od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r.

Decyzja ta została zaskarżona odwołaniem przez T. N., który domagał się jej zmiany i ustalenia, że za okres od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r. przysługiwała mu wypłata części uzupełniającej emerytury rolniczej i nie jest zobowiązany do zwrotu kwoty 10.192,82 zł, jaką pobrał w tym czasie. Żądał również zasądzenia od ZUS na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w podwójnej wysokości.

W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że zaskarżona decyzja nie zawiera uzasadnienia prawnego, błędnie wskazano w niej, że zastosowanie w sprawie ma przepis

art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, a ponadto nie wyjaśniono jego znaczenia, wskutek czego doszło do naruszenia art. 7 k.p.a.,

art. 77 § 1 k.p.a. i art. 107 § 3 k.p.a. Kwestionując zasadność zastosowania w sprawie przepisu art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników odwołujący powołał się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25.03.2014 r.,

III AUa 1476/13, LEX nr 1451570). Następnie wskazał, że brak jest w sprawie dowodów na to, że wypłacana mu w spornym okresie część świadczenia została pobrana nienależnie. Poza tym podniósł, że od około 2 lat z uwagi na stan zdrowia nie prowadzi działalności rolniczej

i w prowadzeniu takiej działalności nie pomaga również żonie. Zdaniem odwołującego, domniemanie prawne wynikające z art. 38 pkt 1 ustawy znajduje zastosowanie przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu, nie zaś przy ustalaniu prawa do świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) w T. wniosła o jego oddalenie. W uzasadnieniu podniosła, że małżonka odwołującego w lipcu 2014 r. nabyła prawo do pobierania zasiłku dla opiekuna osoby niepełnosprawnej od dnia 1 lipca 2013 r., w związku z czym w dniu 5 września 2014 r. złożyła oświadczenie o zaprzestaniu wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym od miesiąca lipca 2013 r. W konsekwencji, wyłączona została z ubezpieczenia społecznego rolników od dnia przyznania prawa do pobierania zasiłku. Mając to na uwadze Kasa stwierdziła, że ubezpieczony nie miał prawa do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej od lipca 2013 r. do końca sierpnia 2014 r.

Decyzją z tego samego dnia, tj. 06.10.2014 r., nr (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, na podstawie przepisów ustawy z dnia

20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.) oraz przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), z urzędu przeliczył T. N. rentę rolniczą od dnia 01.10.2014 r., podnosząc, że z renty tej potrąca się miesięcznie kwotę 468,00 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia. Kwotę renty rolniczej do wypłaty ustalił w wysokości 714,43 zł.

Decyzja ta została zaskarżona odwołaniem przez T. N., który domagał się jej zmiany i ustalenia, że nie podlega potrąceniu miesięcznie z przysługującej mu renty kwota 468,00 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia. Żądał również zasądzenia od ZUS na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych

w podwójnej wysokości. W uzasadnieniu, zarzucając naruszenie art. 7 k.p.a., art. 77 § 1 k.p.a. i art. 107 § 3 k.p.a., odwołujący podniósł, że w decyzji nie podano, za jaki okres świadczenie zostało pobrane nienależnie, ani też, jaka jest w całości kwota nienależnie pobranego przez niego świadczenia. Następnie powtórzył argumenty zawarte w poprzednim swoim odwołaniu, tj. wskazał na brak w sprawie dowodów na to, iż wypłacana mu w spornym okresie część świadczenia została pobrana nienależnie, podniósł, że od około 2 lat z uwagi na stan zdrowia nie prowadzi działalności rolniczej i w prowadzeniu takiej działalności nie pomaga również żonie, jak również to, że domniemanie prawne wynikające z art. 38 pkt 1 ustawy znajduje zastosowanie przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu, nie zaś przy ustalaniu prawa do świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) w T. wniosła o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

W piśmie procesowym z dnia 22 stycznia 2015 r. (k. 75) **Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w T.**, powołując się na przepisy art. 44 ust. 1 i art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wskazała, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej albo innej osoby mającej interes prawny w ustaleniu tego prawa. Świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Podniosła, że złożenie oświadczenia przez małżonkę odwołującego, że od 1 lipca 2013 r. nie prowadzi działalności rolniczej uwagi na opiekę nad matką, nie jest wystarczające do podjęcia od tej daty wypłaty świadczenia odwołującemu w pełnej wysokości. Poza tym, oświadczenie to złożone zostało w dniu 5 września 2014 r. W tym też miesiącu do Kasy wpłynął akt notarialny o przekazaniu w dzierżawę gospodarstwa rolnego, potwierdzający zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej przez odwołującego. Prawidłowo zatem podjęto wypłatę odwołującemu świadczenia w pełnej wysokości od września 2014 r. Kasa zaakcentowała przy tym, że od maja 2013 r. do września 2014 r. nie wpłynął do Kasy wniosek odwołującego o wypłatę świadczenia w pełnej wysokości z tytułu zaprzestania prowadzenia przez niego działalności rolniczej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Od 09.06.1995 r. odwołujący T. N. i jego żona B. N. są współwłaścicielami działki o powierzchni 0,26 ha, położonej w miejscowości J.. Oprócz tego, B. N. od 14.09.2005 r. jest właścicielką gruntów rolnych, łąki i lasu o łącznej powierzchni 2,37 ha, położonych w miejscowości J..

dowód:

- akt notarialny Repertorium A nr (...) z dnia 09.06.1995 r.- k. 27-28 cz. II akt KRUS,
- akt notarialny Repertorium A nr (...) z dnia 14.09.2005 r.- k. 29-30 cz. II akt KRUS,
- odpis skrócony aktu małżeństwa Nr (...) z dnia 16.08.1980 r.- k. 26 cz. II akt KRUS,
- zeznania świadka B. N.- 00:18:58,
- zeznania odwołującego T. N.- 00:02:41,

B. N. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy od 01.01.1996 r. do 30.06.1998 r. jako domownik, zaś od 03.06.2007 r. do 30.06.2007 r., od 12.12.2007 r. do 30.06.2008 r., od 01.07.2009 r. do 30.09.2009 r. i od 18.01.2010 r. do 30.06.2013 r. jako rolnik.

dowód:

- zaświadczenia KRUS z dnia: 12.01.2012 r., 04.06.2014 r. i 25.09.2014 r.- k. 50, 77, 95 cz. I akt ZUS,
- decyzja z dnia 16.09.2014 r.- k. 89 cz. I akt KRUS,

W dniu 02.03.2012 r. T. N. złożył w KRUS oświadczenie o prowadzeniu działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym o łącznej powierzchni 2,63 ha, położonym na terenie gminy B..

dowód:

- oświadczenie z dnia 02.03.2012 r.- k. 51 cz. I akt KRUS,

Odwołujący świadczył pracę w tym gospodarstwie dopóki pozwalało mu na to zdrowie. Sadził ziemniaki, pracował przy wykopkach, zbierał maliny i truskawki.

W gospodarstwie przestał pomagać już po pierwszej operacji. W 2009 r. odwołujący poddany został operacji usunięcia nerki z powodu nowotworu. Następnie, był hospitalizowany.

Z uwagi na komplikacje, przeszedł drugą operację. Od operacji usunięcia nerki w 2009 r., przyjeżdżał do miejscowości J., ale żadnymi pracami się nie zajmował. W okresie prac polowych, spędzał czas z wnukami w domu. W marcu 2013 r. odwołujący poddany został kolejnej operacji z powodu nowotworu jelita grubego. Później, był leczony chemioterapią. Od tej pory, tj. od marca 2013 r., cały czas używa stomii. W spornym okresie odwołujący nie zajmował się w żaden sposób działalnością rolniczą. Z uwagi na stan zdrowia nie był w stanie w tym czasie pracować w gospodarstwie. Nie brał udziału w żadnych pracach, ani w zarządzaniu gospodarstwem. Nikomu nie pomagał i nie mieszał się w sprawy związane z gospodarstwem. Od trzech lat odwołujący oczekuje na zabieg okulistyczny z powodu zaćmy. Do czytania używa lupy.

dowód:

- dokumentacja medyczna- k. 8-18,
- zeznania świadka B. N.- 00:29:05, 00:37:25,
- zeznania świadka S. M.- 00:46:50, 00:52:22, 00:54:46-00:55:32,
- zeznania świadka A. R.- 01:01:58-01:04:52,
- zeznania świadka R. R.- 01:09:26,
- zeznania świadka J. M.- 01:12:35-01:14:40,
- zeznania świadka K. O.- 01:19:44-01:21:17,
- zeznania odwołującego T. N.- 00:02:41-00:05:10, 00:12:30,

W dniu 14.05.2013 r. odwołujący T. N. wystąpił do KRUS z wnioskiem o rentę rolniczą. W części II wniosku, w punkcie 2 oświadczył, że nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Jednocześnie, wniósł o wypłatę świadczenia w pełnej wysokości w związku z prowadzeniem działalności rolniczej wraz ze współmałżonkiem, który podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy. Wypełnił też oświadczenie o obowiązku poinformowania KRUS o wszelkich okolicznościach mających wpływ na prawo lub wysokość pobieranego świadczenia w terminie 14 dni. Składając wniosek o rentę rolniczą, odwołujący nie był w stanie pracować w gospodarstwie rolnym z uwagi na założenie mu stomii, której noszenie jest bardzo uciążliwe, ponieważ prawie każdy skłon powoduje odklejanie się worka. Odwołujący wniosek o świadczenie wypełniał w (...) KRUS w B.. Wniosek ten pomógł mu wypełnić pracownik Kasy, ponieważ ubezpieczony nie wiedział, jak to zrobić.

dowód:

- wniosek o rentę rolniczą z dnia 14.05.2013 r. wraz z kwestionariuszami- k. 1-3 cz. II akt KRUS,
- oświadczenie z dnia 14.05.2013 r.- k. 35 cz. II akt KRUS,
- zeznania świadka B. N.- 00:24:23, 00:53:51,

- zeznania odwołującego T. N.- 00:06:39, 00:09:55

Decyzją z dnia 20.06.2013 r. Prezes KRUS przyznał odwołującemu rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy w pełnej wysokości od dnia 01.05.2013 r. na stałe w kwocie 1.078,14 miesięcznie.

dowód:

- decyzja z dnia 20.06.2013 r.- k. 41-42 cz. II akt KRUS,

W dniu 26.03.2014 r. odwołujący i jego żona darowali swojej córce S. M. stanowiącą przedmiot ich współwłasności działkę o powierzchni 0,26 ha, położoną w miejscowości J..

dowód:

- akt notarialny Repertorium A nr (...) z dnia 26.03.2014 r.- k. 46-47 cz. II akt KRUS,

Od dwóch lat żona odwołującego jest opiekunem swojej matki. Codziennie dojeżdża z B. do miejscowości J., gdzie na co dzień mieszka jej matka, aby się nią opiekować. Z tego powodu, jeszcze przed lipcem 2013 r. przestała zajmować się pracami w gospodarstwie rolnym. Matka B. N. nie jest w stanie sama się umyć i przygotować sobie posiłku. W miarę wolonego czasu, w opiece nad matką pomaga B. N. jej córka A. R., która mieszka na terenie gospodarstwa rolnego ze swoją rodziną i babką- matką B. N..

dowód:

- zeznania świadka B. N.- 00:21:58, 00:26:14,
- zeznania świadka A. R.- 00:59:35, 01:01:16,

Na podstawie decyzji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w B. z dnia 29.07.2014 r., B. N. nabyła prawo do pobierania zasiłku dla opiekuna osoby niepełnosprawnej na okres od 01.07.2013 r. do 14.05.2014 r.

dowód:

- decyzja MOPS w B. z dnia 29.07.2014 r.- k. 83 cz. I akt KRUS,

Umową z dnia 01.09.2014 r. B. N. przekazała w dzierżawę gospodarstwo rolne o powierzchni 2,35 ha, którego jest właścicielką, córce A. R.. Na terenie tego gospodarstwa znajduje się dom mieszkalny i obora. Od 2007 r. w domu tym mieszka na co dzień córka odwołującego A. R. z mężem, dziećmi i babką. Od tego też czasu zarządzaniem gospodarstwem i decydowaniem o tym, co będzie się w nim uprawiało i w jakiej ilości zajmuje się zięć odwołującego i jego teściowa. Zięć zajmuje się również uprawami. Obecnie w gospodarstwie tym uprawia się ziemniaki, zboże, kukurydzę, buraki i warzywa.

dowód:

- umowa dzierżawy z dnia 01.09.2014 r.- k. 50 cz. II akt KRUS,
- zeznania świadka B. N.- 00:18:58, 00:35:11, 00:37:25-00:40:30,
- zeznania świadka A. R.- 00:57:46, 00:59:35,

W dniu 05.09.2014 r. B. N. złożyła w KRUS oświadczenie, z którego wynika, że od 01.07.2013 r. zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym.

dowód:

- oświadczenie B. N. z dnia 05.09.2014 r.- k. 82 cz. I akt KRUS,

Decyzją z dnia 16.09.2014 r. Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, B. N. została wyłączona z ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 01.07.2013 r. Od decyzji tej żona odwołującego nie wywiodła odwołania, w związku z czym decyzja ta stała się ostateczna.

dowód:

- decyzja z dnia 16.09.2014 r.- k. 89 cz. I akt KRUS,

Decyzją z dnia 06.10.2014 r. Prezes KRUS naliczył odwołującemu za okres od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r. nadpłatę części uzupełniającej renty rolniczej z powodu wyłączenia wstecz jego małżonki z ubezpieczenia społecznego rolników, podnosząc, że świadczenie nie przysługuje mu od dnia 01.07.2013 r. Zobowiązał też ubezpieczonego do zwrotu kwoty 10.192,82 zł, jaką pobrał w okresie od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r.

dowód:

- decyzja z dnia 06.10.2014 r.- k. 62 cz. II akt KRUS,

Decyzją z tego samego dnia, tj. 06.10.2014 r. Prezes KRUS z urzędu przeliczył odwołującemu rentę rolniczą od dnia 01.10.2014 r., podnosząc, że z renty tej począwszy od października 2014 r. potrącana będzie miesięcznie kwota 468,00 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia. Kwotę renty rolniczej do wypłaty ustalił w wysokości 714,43 zł.

dowód:

- decyzja z dnia 06.10.2014 r.- k. 65 cz. II akt KRUS,

Decyzją z dnia 20.11.2014 r. Prezesa KRUS, w związku z wniesieniem przez ubezpieczonego odwołań od zaskarżonych decyzji, wstrzymano dokonywanie potrąceń z kwoty należnej mu renty rolniczej od grudnia 2014 r.

dowód:

- decyzja z dnia 20.11.2014 r.- k. 96 cz. I akt KRUS,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, zeznania świadków i odwołującego.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadków B. N., S. M., A. R., R. R., J. M. i K. O. oraz słuchanego w charakterze strony T. N., którzy wskazali na okoliczności dotyczące wykonywania przez odwołującego działalności rolniczej w położonym w miejscowości J. gospodarstwie rolnym. Zeznania te zasługiwały na walor pełnej wiarygodności, gdyż były wewnętrznie spójne, logiczne, a także przekonujące w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. Z zeznań tych wynika, że w spornym okresie od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r. odwołujący nie prowadził działalności rolniczej. Działalność taką uniemożliwiał mu stan zdrowia. W marcu 2013 r. poddany został zabiegowi operacyjnemu usunięcia jelita grubego. Od tego też czasu używa stomii. Przeszedł też chemioterapię. Stan

zdrowia w spornym okresie uniemożliwił odwołującemu zatem, co zgodnie potwierdzili świadkowie, wykonywanie jakiegokolwiek działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości J..

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie od decyzji z dnia 06.10.2014 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwało na uwzględnienie.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza treść decyzji organu rentowego, od której wniesiono odwołanie i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności (por. np. wyrok SA w Krakowie z dnia 23 października 2013 r., III AUa 890/13, Legalis nr 746669).

Jedną z zaskarżonych decyzji naliczono odwołującemu T. N. za okres od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r. nadpłatę części uzupełniającej renty rolniczej z powodu wyłączenia wstecz jego małżonki z ubezpieczenia społecznego rolników, podnosząc, że ta część świadczenia nie przysługuje mu od dnia 01.07.2013 r. Zobowiązano też ubezpieczonego do zwrotu kwoty 10.192,82 zł, jaką pobrał w okresie od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r. W konsekwencji, drugą zaskarżoną decyzją z urzędu przeliczono odwołującemu rentę rolniczą od dnia 01.10.2014 r., podnosząc, że z renty tej potrąca się miesięcznie kwotę 468,00 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia.

Ubezpieczony T. N. składając odwołania od obu decyzji z dnia 06.10.2014 r. domagał się ich zmiany i ustalenia, że za okres od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r. przysługiwała mu wypłata części uzupełniającej emerytury rolniczej i nie jest zobowiązany do zwrotu kwoty 10.192,82 zł, jaką pobrał w tym czasie, jak również tego, że nie podlega potrąceniu miesięcznie z przysługującej mu renty kwota 468,00 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia.

Jak wynika z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych, w dniu 02.03.2012 r. odwołujący złożył w KRUS oświadczenie o prowadzeniu działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym o łącznej powierzchni 2,63 ha, położonym na terenie gminy B. (oświadczenie z dnia 02.03.2012 r.- k. 51 cz. I akt KRUS). W gospodarstwie tym odwołujący pracował dopóki pozwalało mu na to zdrowie. Sadził ziemniaki, pracował przy wykopkach, zbierał maliny i truskawki. W 2009 r. pojawiły się jednak u niego poważne problemy ze zdrowiem. W tym roku usunięto mu nerkę z powodu nowotworu. Po operacji był hospitalizowany. W związku z komplikacjami, poddany zaś został drugiej operacji.

W marcu 2013 r. odwołujący poddany został kolejnej operacji, tym razem z powodu nowotworu jelita grubego. Od tego też czasu używa stomii. Po operacji poddany również został chemioterapii. W spornym okresie z uwagi na stan zdrowia odwołujący nie był więc w stanie prowadzić działalności rolniczej. Już sam fakt używania od 2013 r. stomii wniosek taki potwierdza. Poza tym, jak ustalił Sąd, na terenie gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości J. od 2007 r. mieszka na stałe córka odwołującego A. R. z mężem i swoją babką (teściową odwołującego). Jak podniósł w swoich zeznaniach świadek R. R. (zięć odwołującego), odkąd wprowadził się do domu położonego na terenie gospodarstwa rolnego, a miało to miejsce 7 lat temu, zarządzał tym gospodarstwem razem z babcią i zajmował się uprawą wszystkiego. Skoro tak, za wiarygodne uznać należało twierdzenia świadków, że po operacji w 2009 r., a już na pewno po marcu 2013 r., odwołujący w ogóle nie zajmował się działalnością rolniczą z uwagi na stan zdrowia. Nie musiał zresztą tego robić, skoro gospodarstwem zajmował się na co dzień tak naprawdę jego zięć. To, że stan zdrowia uniemożliwił ubezpieczonemu działalność rolniczą spornym okresie, potwierdza przedłożona przez niego dokumentacja medyczna.

W oparciu o zeznania świadków i odwołującego oraz treść dokumentacji medycznej Sąd przyjął, że w spornym okresie odwołujący nie zajmował się działalnością rolniczą. Nie brał udziału w żadnych pracach, ani w zarządzaniu gospodarstwem. Nikomu nie pomagał

i nie mieszał się w sprawy związane z gospodarstwem.

Skoro tak, w spornym okresie odwołującemu przysługiwało prawo do renty w pełnej wysokości. Zasadą jest bowiem, że prawo do świadczenia w pełnej wysokości ma taki uprawniony, który w ogóle nie prowadzi działalności rolniczej.

Taki wniosek wynika z treści art. 28 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.).

Zgodnie z art. 28 ust. 1 tej ustawy, wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. Zawieszenie wypłaty dotyczy: 1) części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, 2) emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95% emerytury podstawowej- i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia (ust. 2 art. 28 ustawy). W ust. 3 tego artykułu ustawodawca wskazał, że wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. W ust. 4 wymieniono sytuacje, które pozwalają na uznanie, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Stosownie do treści art. 28 ust. 4 ustawy, uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając: 1) gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej: a) małżonkiem emeryta lub rencisty, b) jego zstępnym lub pasierbem, c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym, d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c; 2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych; 3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia; 4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Stosownie do treści art. 28 ust. 4 ustawy, prowadzenie działalności rolniczej ma zatem miejsce, gdy rencista jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego, które ze względu na powierzchnię podlega opodatkowaniu podatkiem rolnym. Zasady opodatkowania podatkiem rolnym określa ustawa z dnia 15.11.1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1381). Zgodnie z art. 2 ust. 1 w związku z art. 1 tej ustawy, za gospodarstwo rolne podlegające opodatkowaniu uważa się obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 18.06.1998 r.,

III AUa 298/98 (OSA 1999/5/26), pojęcie „zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej” w rozumieniu przepisu art. 28 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników obejmuje gospodarstwo rolne, stanowiące własność lub współwłasność rolnika lub jego małżonka, na którym prowadzona jest działalność rolnicza, gdy jego obszar nie przekracza 1 ha lub 1 ha przeliczeniowego. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa, przepis art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników należy interpretować w powiązaniu z art. 6 pkt 1 i 3 tej ustawy, w którym podmiotem ubezpieczenia nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego, lecz wyłącznie osoba prowadząca działalność rolniczą w posiadanym gospodarstwie rolnym, a nadto w zgodzie z art. 38 ust. 1 zawierającym domniemanie, iż właściciel gruntów zaliczonych do użytków rolnych lub zarejestrowany jako dzierżawca takich gruntów prowadzi na nich działalność rolniczą (por. wyrok SN z dnia 10.01.2007 r., III UK 121/06, LEX 948794; wyroki SA w Warszawie: z dnia 17.06.2009 r., III AUa 255/09, Apel.-W-wa 2009/4/20, z dnia 27.11.2006 r., III AUa 728/06, OSA 2008/1/1 i z dnia 08.12.2004 r., III AUa 598/04, OSA 2006/1/2).

Z dniem 01.01.2013 r. na mocy art. 3 pkt 7 lit. c ustawy z dnia 11.05.2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 637) do art. 28 ustawy dodany został ustęp 11. Zgodnie z jego treścią, w przypadku, gdy rencista lub emeryt uprawniony do emerytury z art. 19 ust. 1 prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno- rentowemu z mocy ustawy, wypłata świadczenia nie ulega zawieszeniu.

Reasumując, z art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika zasada, że jeżeli emeryt lub rencista albo jego małżonek jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego o powierzchni powyżej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowego, to rolnik ten nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej- w związku z czym wypłata świadczenia winna ulec zawieszeniu i odwrotnie, jeżeli powierzchnia ta jest mniejsza niż 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy (bądź równa tej powierzchni), uznaje się, że rolnik zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Obowiązujący od 01.01.2013 r. ust. 11 art. 28 mówiący o tym, że wypłata świadczenia nie ulega zawieszeniu w przypadku, gdy rencista lub emeryt uprawniony do emerytury z art. 19 ust. 1 prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno- rentowemu z mocy ustawy, stanowi wyjątek od zasady z art. 28 ust. 3 ustawy o zawieszeniu wypłaty w całości. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) w T. w niewłaściwy sposób interpretuje ten przepis.

To, jak należy go rozumieć wyjaśnił Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 25.03.2014 r., III AUa 1476/13 (LEX nr 1451570). Jak wskazał, przepis art. 28 ust. 11 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników koreluje z art. 28 ust. 1-7 ustawy z 1990 r.

o ubezpieczeniu społecznym rolników Relacja ta polega na tym, że ziszczenie się warunków określonych w omawianym przepisie niweczy możliwość zawieszenia części uzupełniającej, mimo spełnienia się warunków przewidzianych w ust. 5-7 art. 28 ustawy. Sąd Apelacyjny podniósł, że znaczy to tyle, iż przepis ten nie jest samoistną podstawą do wstrzymania wypłaty części uzupełniającej. Jego rola jest inna, polega na korygowaniu instytucji zawieszenia wypłaty części uzupełniającej. Sąd zaakcentował, że wspólnym mianownikiem całej konstrukcji zawartej w przepisie art. 28 ustawy jest prowadzenie przez świadczeniobiorcę działalności rolniczej. Expressis verbis wynika to również z treści przepisu art. 28 ust. 11 ustawy. W rezultacie okoliczność ta wyznacza kierunek rozpoznawczy. Funkcją częściowego lub całkowitego zawieszenia wypłaty emerytury lub renty jest więc prowadzenie przez osobę uprawnioną działalności rolniczej.

W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na to, że dyspozycja przepisu art. 28 ust. 11 składa się z dwóch elementów. Po pierwsze, jego adresatem jest rencista lub emeryt, ale tylko taki, który prowadzi działalność rolniczą. Po drugie, ustawodawca wymaga aby małżonek rolnika podlegał ubezpieczeniu emerytalno- rentowemu z mocy ustawy. Przesłanki warunkujące powstanie skutku (wypłata nie ulega zawieszeniu) pozostają względem siebie w koniunkcji.

Gdyby więc odwołujący rzeczywiście prowadził działalność rolniczą, zachodziłaby podstawa do częściowego zawieszenia wypłaty należnego mu świadczenia. Gdyby jednak działalność tę prowadził z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno- rentowemu z mocy ustawy, w sprawie zastosowanie znajdowałby wyjątek przewidziany w art. 28 ust. 11 powołanej wyżej ustawy. W takiej sytuacji, odwołujący miałby prawo do wypłaty świadczenia w pełnej wysokości.

Aby przepis art. 28 ust. 11 ustawy mógł zostać zastosowany zgodnie z wolą ustawodawcy, odwołujący musiałby jednak rzeczywiście prowadzić działalność rolniczą.

W sytuacji bowiem, kiedy w ogóle się nią nie zajmował, a tak było w spornym okresie, winno mu przysługiwać prawo do renty w pełnej wysokości, bez względu na to, czy jego żona podlegała z mocy ustawy ubezpieczeniu rolniczemu czy też nie.

W przyjętych przez Sąd okolicznościach faktycznych sprawy, przepis art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, w ogóle zatem nie znajdował zastosowania. W spornym okresie bowiem ubezpieczony nie zajmował się działalnością rolniczą.

Tym samym, okoliczność, że od 01.07.2013 r. B. N. została wyłączona z ubezpieczenia społecznego rolniczego, niczego nie zmienia w sytuacji odwołującego, a już na pewno nie powoduje, że w spornym okresie nie miał on prawa do części uzupełniającej świadczenia. Prawa do tej części świadczenia ubezpieczony nie miałby bowiem tylko wówczas, gdyby prowadził działalność rolniczą. Wiadomo jednak, że od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r. działalnością taką w ogóle się nie zajmował.

W niniejszej sprawie, występując do KRUS z wnioskiem o rentę rolniczą, w części II wniosku, w punkcie 2 odwołujący oświadczył, że nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Jednocześnie, wniósł o wypłatę świadczenia w pełnej wysokości w związku z prowadzeniem działalności rolniczej wraz ze współmałżonkiem, który podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy.

Wniosek o rentę został więc tak wypleniony przez odwołującego, jakby spełnione zostały przesłanki z art. 28 ust. 11 ustawy, podczas gdy tak nie było. W zeznaniach swoich odwołujący podniósł, że pierwszą stronę wniosku pomagał mu wypełnić pracownik Kasy, bo nie wiedział, jak to zrobić- podkreślając jednak, że w spornym okresie nie był zdolny z uwagi na stan zdrowia do prowadzenia działalności rolniczej.

Płynie stąd wniosek, że albo to odwołujący nie zrozumiał do końca konstrukcji art. 28 powołanej wyżej ustawy albo to pracownik KRUS nie zrozumiał intencji odwołującego, który poprosił o pomoc w wypełnieniu wniosku. W okolicznościach sprawy Sąd nie dostrzega złej woli ubezpieczonego. W sprawie nie jest zresztą istotne to, jakie odwołujący miał intencje wypełniając wniosek, ale to jakie są fakty. Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych w sposób bezsprzeczny wynika, że w spornym okresie odwołujący z całą pewnością nie prowadził działalności rolniczej.

Skoro tak, w spornym okresie przysługiwało mu prawo do wypłaty świadczenia w pełnej wysokości (tj. również do części uzupełniającej renty).

Nie można zatem przyjmować, jak to uczynił KRUS w zaskarżonej decyzji z dnia 06.10.2014 r. (nr (...)), że pobrana przez T. N. w spornym okresie część świadczenia stanowiła świadczenie nienależne.

Jeżeli zaś tak, odwołujący nie ma obowiązku jego zwrotu.

W konsekwencji, niezasadnie w decyzji z dnia 06.10.2014 r. (nr (...)) przeliczono odwołującemu rentę i orzeczono o potrąceniu począwszy od października 2014 r. z tej renty miesięcznie kwoty 468,00 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia.

Odnosnie podniesionego przez ubezpieczonego zarzutu naruszenia przez KRUS przepisów kodeksu postępowania administracyjnego (art. 7 k.p.a., art. 77 § 1 k.p.a.

i art. 107 § 3 k.p.a.) wskazać należy, że od chwili wniesienia do sądu powszechnego odwołania od decyzji organu rentowego, sprawa staje się sprawą cywilną i podlega rozpoznaniu według zasad właściwych dla tej kategorii spraw. Innymi słowy, ewentualne wady decyzji wynikające z naruszeń przepisów postępowania przed organem rentowym pozostają zasadniczo poza zakresem jego rozpoznania, a sąd w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych orzeka o prawach lub obowiązkach stron na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego (por. np. wyrok SN z dnia 08.01.2014 r., II UK 242/13, LEX nr 1415119; wyrok SA w Katowicach z dnia 23.01.2014 r., III AUa 3285/13, LEX nr 1425401).

W tym stanie faktycznym i prawnym, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia z dnia 06.10.2014 r. (nr (...)) w ten sposób, że ustalił, iż T. N. nie ma obowiązku zwrotu kwoty wskazanej w decyzji za okres od 01.07.2013 r. do 31.08.2014 r. Zmienił też drugą decyzję z dnia 06.10.2014 r. (nr (...)) w ten sposób, że ustalił, iż wskazana w niej kwota 468,00 zł nie podlega potrąceniu z renty rolniczej.

Mając na uwadze powyższe, na mocy powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punktach 1 i 2 wyroku.

O kosztach procesu rozstrzygnął zaś zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik, wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. Zasądził od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (...) w T. na rzecz T. N. kwotę 137,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Na kwotę tę złożyła się podwójna stawka minimalna (60,00 zł) za prowadzenie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych określona w § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490), tj. 120,00 zł, gdyż Sąd rozstrzygał co do merytorycznej zasadności i formalnej poprawności dwóch decyzji (pod jedną sygnaturą akt: IV U 1534/14) oraz kwota 17,00 zł, jaką radca prawny uiszczył tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.